

KUR RASTI SENUS TOPOGRAFINIUS ŽEMĖLAPIUS?

Atliekant geografinius tyrimus kartais prireikia senų topografinių žemėlapių. Išsami informacija apie senus Lietuvos žemėlapius pateikiama svetainėje MAPS4U.LT (<http://maps4u.lt/lt/>). Joje rasite didžiųjų Lietuvos miestų (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos) žemėlapių ir planų kolekcijas, kurios labai pravers nagrinėjant šių miestų raidą. Čia rasite ir senų topografinių žemėlapių sutartinius ženklus: http://maps4u.lt/lt/viewpage.php?page_id=3

Patikimą informaciją apie Lietuvos teritorijoje sudarytus topografinius žemėlapius galite rasti Aerogeodezijos instituto svetainėje (<http://www.agi.lt/topo/fcontent.html>). Itin daug skenuotų istorinių Lietuvos žemėlapių galima rasti svetainėje <http://www.lithuanianmaps.com/>

Popierinius senus topografinius žemėlapius galite rasti Nacionalinės žemės tarnybos, universitetų, institutų, bibliotekų fonduose. Nemažai sovietinių topografinių žemėlapių sukaupta LEU Geografijos ir turizmo katedroje ([kreiptis į katedros vedėją Jūratę Žiaunienę](#)).

Įskaitmeninti sovietiniai (1940-1990 m.) ir dabartiniai Lietuvos Respublikos (nuo 1990 m.) įvairaus mastelio topografiniai žemėlapiai talpinami **Geoportale** (<http://www.geoportal.lt/>) Čia juos galima peržiūrėti ir parsisiųsti ([pridedama instrukcija](#)). *Geoportale* patalpinti topografiniai žemėlapiai yra orientuoti, tad juos galima iš karto naudoti GIS programoje (pastaba: parsisiųsti iš Geoportalo žemėlapiai būna suzipuoti, tad prieš naudojant juos reikia išsarchyvuoti).

Įskaitmeninti tarpukario Lietuvos topografiniai žemėlapiai platinami DVD formatu (<http://maps4u.lt/lt/news.php?readmore=178>).

Ne visuomet reikiamus topografinius žemėlapius galima rasti Lietuvoje. Daug Lietuvos teritoriją (daugiausia Rytų ir Pietų Lietuvą) vaizduojančių senų topografinių žemėlapių galite rasti Lenkijos karinės geografijos instituto (WIG) žemėlapių archyvo svetainėje (<http://polski.mapywig.org/news.php>). WIG svetainėje prieinami šie žemėlapiai:

- ✓ lenkiški tarpukariniai 1:25 000 mastelio žemėlapiai
<http://igrek.amzp.pl/mapindex.php?cat=WIG25>
- ✓ lenkiški tarpukariniai 1:100 000 mastelio žemėlapiai
<http://igrek.amzp.pl/mapindex.php?cat=WIG100>
- ✓ lenkiški tarpukariniai 1:300 000 mastelio žemėlapiai
<http://igrek.amzp.pl/mapindex.php?cat=WIG300>
- ✓ rusiški (cariniai ir sovietiniai tarpukariniai) dviejų varstų žemėlapiai (M 1:84000)
<http://igrek.amzp.pl/mapindex.php?cat=R084>
- ✓ cariniai trijų varstų (1:126 000 mastelio) topografiniai žemėlapiai
<http://igrek.amzp.pl/mapindex.php?cat=R126>

ir daug kitų.

XIX a. vidurio (1846-1863 m.) carinius trijų varstų (1:126 000 mastelio) topografinius žemėlapius taip pat galima parsisiųsti iš <http://www.etomesto.ru/shubert/>. Rusijos (plačiaja prasme) miestų senus žemėlapius ir planus galima rasti šiame archyve: <http://retromap.ru/>

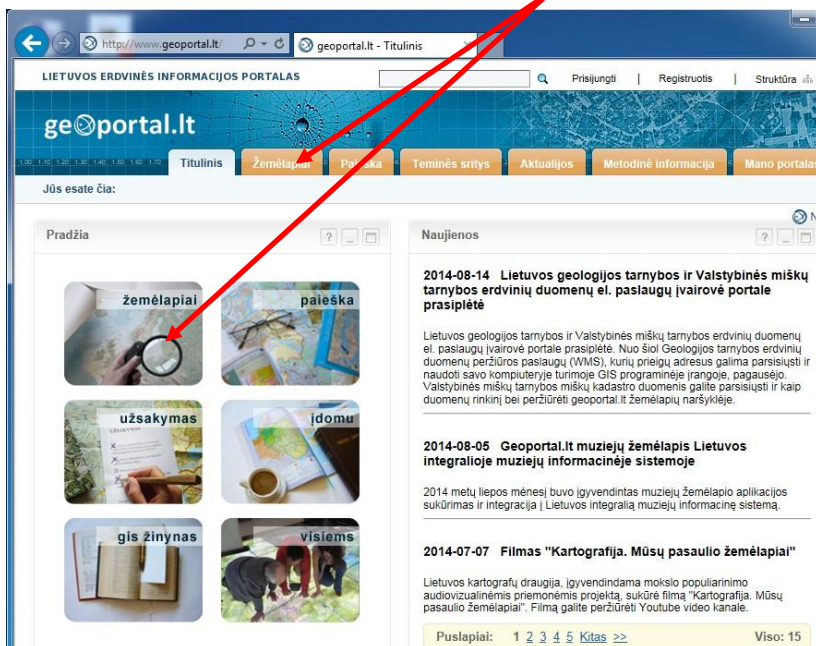
Įvairūs Rytų Europos seni topografiniai ir teminiai žemėlapiai: <http://easteurotopo.org/maps/>

Vilniaus apskrities archyve (O. Milašiaus g. 23, Vilnius) saugomi 1:10 000 mastelio sovietinių fotoplanų planšetai ir negatyvai. Archyvo darbuotojai gali padaryti skaitmeninę kopiją už nustatytą mokestį. Skenuoti reikia aukšta rezoliucija (ne mažiau 300dpi), JPEG formatu. Esant galimybei rinktis, geriau skenuoti popierinius planšetus – kainuos pigiau ir nereikės tvarkyti spalvų.

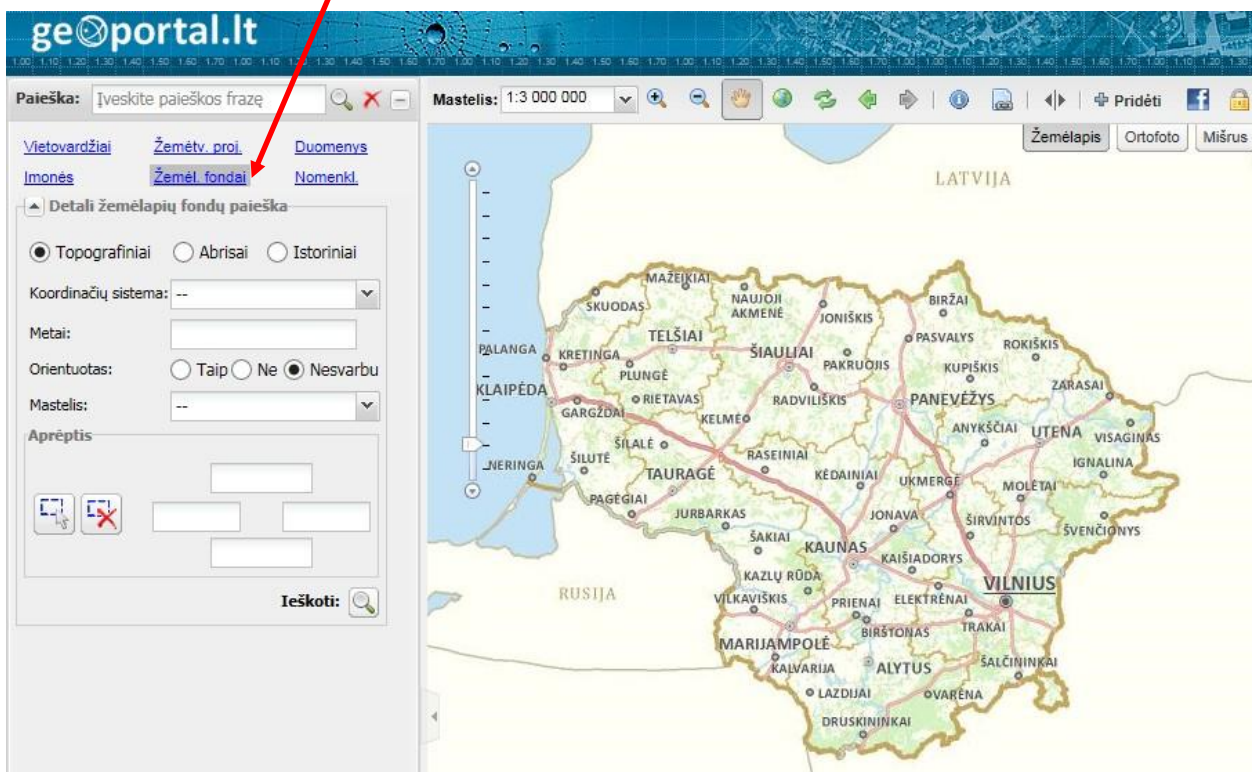
Iškilius klausimams dėl senų žemėlapių paieškos ir naudojimo, kreipkitės į Geografijos ir turizmo katedros lektorių Marijų Pilecką (marijus.pileckas@leu.lt).

TOPOGRAFINIŲ ŽEMĖLAPIŲ PAIEŠKA GEOPORTALE

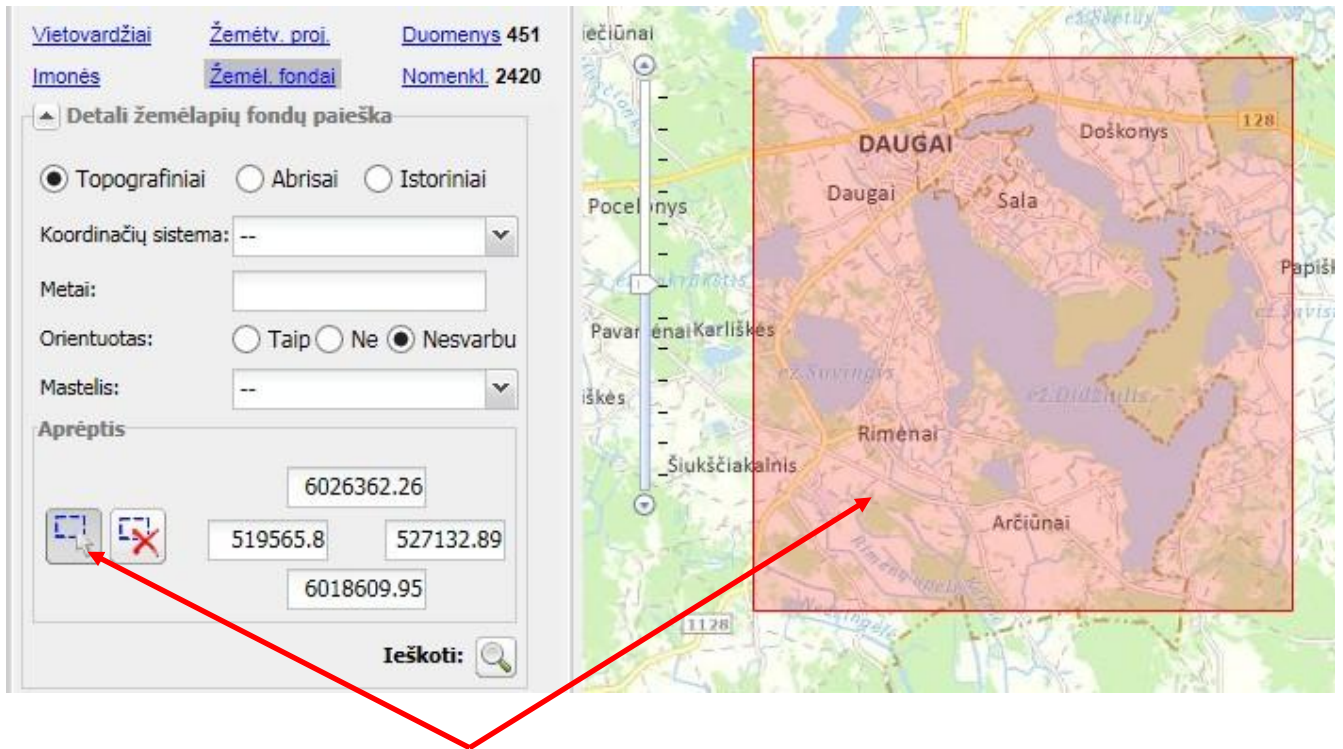
1. Įeiname į Geoportalo svetainę (<http://www.geoportal.lt/>). **Registruotis nebūtina!**
2. Pradžios lange pasirenkame rubriką **ŽEMĖLAPIAI**

3. Atsivėrusiame LEII žemėlapių peržiūros programos lange pasirenkame **Žemėl. fondai** ir išskleidžiame parinktį **Detali žemėlapių fondų paieška**

4. Ieškant topografinių žemėlapių, reikia nurodyti norimą paieškos aprėptį.

Paprasčiausias būdas tai padaryti – išdidinti dominančią vietovę interaktyviame žemėlapyje ir apibrėžti norimą paieškos aprėptį naudojant įrankį [Nurodyti aprėptį](#)

Nurodžius norimą paieškos aprėptį, spaudžiame mygtuką [Ieškoti](#)

PASTABA: taip pat galima nurodyti pageidaujamą žemėlapių mastelį.

5. Gauname turimų topografinių žemėlapių, kurie patenka į nurodytą paieškos aprėptį, sąrašą su informacija (lapo numeris, sudarymo metai, koordinacių sistema, mastelis). Žemėlapius galima peržiūrėti tiesiog svetainėje ir/arba atsisiųsti. Parsisiųstus orientuotus žemėlapius galima atidaryti ir naudoti turimoje GIS programoje. Žemėlapiai būna suarchyvuoti, tad įkeliant į GIS programą juos pirmiausia reikia išarchyvuoti.

The screenshot displays a GIS search interface. On the left, a search results list is titled "Aprėptis" (Coverage). It contains several entries, each with a map icon, a search icon, and a download icon. The entries are:

- N-35-61-B-a (1985) KS-1942, 1:25000, orientuotas
- N-35-61-B-b (1957) KS-1942, 1:25000, orientuotas
- N-35-61-B-a (1947) KS-1942, 1:25000, orientuotas
- N-35-61-B-a (1957) KS-1942, 1:25000, orientuotas
- N-35-49-G-g (1958) KS-1942, 1:25000, orientuotas
- N-35-49-G-v (1947) KS-1942, 1:25000, orientuotas
- N-35-49-G-v (1958) KS-1942, 1:25000, orientuotas
- N-35-49-G-v (1986) KS-1942, 1:25000, orientuotas
- N-35-49-G-g (1947) KS-1942, 1:25000, orientuotas
- N-35-61-B-b (1947) KS-1942, 1:25000, orientuotas

At the top of the interface, there are coordinate input fields with values: 6026362.26, 519565.8, 527132.89, and 6018609.95. Below these is a search bar labeled "Ieškoti:" with a magnifying glass icon. At the bottom of the interface, there is a navigation bar with "Puslapis" (Page) and "1 iš 2" (1 of 2) displayed. A red arrow points to the "1 iš 2" text, and another red arrow points to a red 'X' icon in the bottom right corner of the interface.

The right side of the screenshot shows a topographic map of the Daugai region. A blue grid is overlaid on the map, indicating the search area. The map includes labels for various locations: Venciūnai, ALOVĖ, DAUGAI, Kančėnai, Sarapiniškės, Rimėnai, Gūdžiai, Tolkūnai, Nedzingė, Pilvingiai, and Perloja. The map also shows roads (127, 129) and water bodies (ez. Dūžų, ez. Nedzingė).

PASTABA: jeigu žemėlapių daug, sąrašas gali sudaryti kelis lapus. Norint išvalyti paieškos rezultatus ir ieškoti iš naujo, reikia paspausti mygtuką [Išvalyti rezultatus ir paieškos kriterijus](#)